DRYOCOPUS

OWEN DONKERS BIJ UITGEVERIJ THOMAS RAP

Julien
Calippo cola
IJsbrood

Owen Donkers

Dryocopus

2018
THOMAS RAP
AMSTERDAM

Copyright © 2018 Owen Donkers
Omslagontwerp bij Barbara
Omslagillustratie Michiel Stolp, *Dryocopus martius*, detail
Foto auteur Keke Keukelaar
Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge
Druk Bariet Ten Brink, Meppel
ISBN 978 94 004 0505 9
NUR 301

thomasrap.nl

I

Un pain s'il vous plaît

Wat een belachelijk einde. Nee. Dat niet denken. Denken: het komt goed. Denis is slim. Acht pas, maar slim. Hij vindt iemand. Iemand met een telefoon. Dit is niet het einde. Dit kan het einde niet zijn. Zijn essay is nog niet af.

Je moet rennen, heeft hij gezegd. Il faut que tu coures. Je moet je haasten, t'entends? Dat was misschien een minuut geleden. Hij ziet Denis niet meer. Hoort hem niet meer. Hij is alleen. De stilte heeft zich weer gemeld. Bedrieglijke stilte.

Die kutnatuur. Die levert hem hier een streek. Heeft hij er daarvoor zo hoog van opgegeven de afgelopen maanden. O, de vogels. O, de rust. O, de ruimte, de bomen, de dieren. Nu ligt hij hier. Uitgeschakeld, misschien wel definitief. Zijn lot in handen van een jongen.

Het komt goed. Dat denken. Denis is pienter. Hij vindt iemand. Hij vindt de auto, de weg, iemand met een telefoon. Denis regelt het. Het komt in orde. Het is ernstig, maar het komt in orde. Dit is niet het einde.

Hij ligt op de grond, op zijn rug. Als hij zich niet beweegt heeft hij weinig pijn. In ieder geval niet zoveel dat het ondraaglijk is, dat hij aan niets anders kan denken.

Hij kan nog aan iets anders denken. Aan Pauline bijvoorbeeld. Lieve Pauline. Waarom is ze niet hier? Hij wou dat ze hier was. Hij heeft geen zin om dood te gaan. Niet zo, niet in z'n eentje.

Over twee dagen is ze terug. Donderdagmiddag, heeft ze gezegd. Begin van de middag. Ik kom 's morgens vroeg aan in Frankfurt. Maar donderdag is ver voor wie dreigt dinsdagavond niet te halen.

Hij moet nadenken. Rekenen. Zijn auto staat op een halfuur lopen van hier. Denis is slim, die verdwaalt niet. En hij rent, dus twintig minuten. Heeft hij de auto gevonden, moet hij het pad aflopen. Dat pad is lang. Er komt daar nooit iemand. Pas bij de weg heeft hij kans iemand tegen te komen. Hoe lang van de auto tot de weg? Nog eens twintig minuten. Zeg drie kwartier voor hij iemand vindt. Als hij geluk heeft. Dan bellen. De ambulance moet uit de stad komen. Een kwartier, als alles meezit. Maar verder dan waar zijn auto staat kan ook een ambulance niet. Dus lopen. Rennen. Denis wijst de weg. Weer twintig minuten. Plus tien minuten marge. Anderhalf uur in totaal. Anderhalf uur, dan kunnen ze hier zijn. Dat haalt hij. Je gaat niet zomaar dood, in anderhalf uur. Dat kan niet. Dat mag niet. Daar heeft hij geen tweeëndertig jaar voor geleefd.

Hij kan het halen. Het bloeden is gestopt. Hoopt hij. In ieder geval ingedamd. Alles lijkt nog te werken. Hij kan zijn tenen bewegen. Zijn vingers. Ademen geen probleem. Denken geen probleem. Hij doet het nog. Hij is er nog. Voorlopig.

Erg comfortabel is het ondertussen niet, de bosgrond.

Hij moet iets vinden voor onder zijn hoofd. Een dikke tak. Hij tilt zijn hoofd op, kijkt om zich heen. Takken genoeg. Waarom heeft hij net geen dikke tak gepakt? Dan lag hij hier nu misschien niet. Hij heeft er niet aan gedacht. Hij denkt er nu aan. Tien minuten te laat. Hij had een tak moeten pakken.

Die daar. Met behulp van een kleinere tak die vlak naast hem ligt sleept hij een op het oog stevige dikke tak naar zich toe. Posteert hem onder zijn hoofd. Hijgt uit. Sluit zijn ogen. Wacht tot de pijn, veroorzaakt door het bewegen, wegebt.

Pauline. De liefste. De enige. Niet alleen is ze niet hier, zelfs bevindt ze zich bij lange niet in dezelfde tijdzone als hij. De middag, deze voor hem zo penibele dinsdagmiddag, is voor haar nog niet eens begonnen. Een oceaan tussen hen in. Donderdag pas komt ze terug. Wat is het laatste wat ze tegen hem heeft gezegd? Hij weet het niet. Moet donderdagavond geweest zijn. Lekker slapen nu. Ja. Toen hij vrijdag wakker werd was ze al weg.

Hij opent zijn ogen. Hoort een vink. Ziet hem dan ook. Pinson des arbres. Zijn verrekijker ligt naast hem op de grond. Wel een verrekijker, geen telefoon. Om je dood te lachen. Hij pakt hem niet. Niet voor een vink. Gegeven de omstandigheden moet er wel iets heel bijzonders te zien zijn, wil hij zijn kijker trekken.

Stomme vogels. 't Is allemaal hun schuld. Hun schuld dat hij hier ligt. Vroeger keek hij nooit naar vogels. Kwam nooit in het bos. Liep geen gevaar. Twee jaar terug kon hij hooguit een duif van een meeuw onderscheiden. Vroeger keek hij films, en Pauline zat naast hem. Niks aan de

hand. Monsters in films zijn niet echt. Op de bank kan je niks gebeuren.

Anderhalf uur. Gunstigste scenario. Hij kan het halen. Hij haalt het, en zodra hij weer normaal kan lopen koopt hij voor Denis een op afstand bestuurbare auto. De grootste die ze hebben. De gruwelijkste op afstand bestuurbare monstertruck die ooit in Metz heeft rondgereden.

Anderhalf uur. Dat is een film. Hij moet een film lang wachten. Stil blijven liggen, wachten. Van het openingsshot tot de aftiteling. Hij moet de aftiteling halen. Niet halverwege bezwijken. Als iedereen opstaat, als het licht aangaat, is hij gered.

(Brandoefening. Iedereen rap naar buiten. Algemene hilariteit. Stonden ze op de stoep in hun handen te blazen. Wanneer mogen we weer naar binnen? Ik had net thee gehaald. Bleek dat ze iemand hadden vergeten. Een acteur, in zaal twee. Lotusslachtoffer. Zogenaamd onder de voet geraakt. Achtergelaten om jammerlijk te stikken. Jij zou zaal twee toch controleren? Ik heb niks gezien. Waar lag die kerel dan? Waarom gaat hij ook ergens liggen waar niemand hem ziet?)

Hij is bang. Bang als hij nooit eerder is geweest. Het is zelfs de vraag of hij ooit eerder bang is geweest. Bezorgd, ja. Om onbenulligheden die hij zich nu niet herinnert. Maar niet dit. Niet de dood die hem toegrijnst. Niet deze bijna-paniek. Hij is bang. Geen held dus, die altijd cool blijft. Hij is niet cool. Verre van. Hij zou schreeuwen als hij geloofde dat iemand hem kon horen.

Hij had Denis een boodschap mee moeten geven. Denkt hij nu aan. Ook te laat. Zeg tegen mijn vrouw dat,

dat, ja, dat wat? Que je l'aime. Origineel. Que je l'aime plus que tout. Heb je dat? Vergeet het niet, Denis. Vergeet het niet.

De vink verdwijnt. Alles is stil. Geen beweging, geen geluid. Plus que tout, fluistert hij nog eens, maar hij hoort het zelf ternauwernood. Geveld in een vacuüm. Levenloosheid alom. In Nederland doen ze een moord voor zo'n plek. Daarom zijn ze er ook niet. Hier wel. Hij kent er genoeg. Hij is hier bij het fort nog nooit iemand tegengekomen. In dit hele bos niet. Ja, toch wel. Eén keer een jong stel. Vlak bij waar nu zijn auto staat. Die jongen zei salut. Daarom weet hij het nog. Zij gewoon bonjour, maar hij salut. Sindsdien zegt hij het zelf ook. Af en toe.

Niemand dus, naar alle waarschijnlijkheid, in de wijde omgeving. Denis de enige, zich verwijderende, acht jaar oude stip op de radar. Geen kans op hulp van enige andere zijde. Hij moet een film lang wachten, alleen, immobiel, in een uitgestorven bos.

Hij sluit opnieuw zijn ogen. Hij heeft veel films gezien. Koffie verkocht, films gezien, boeken geschreven, Pauline. Zijn leven in het kort. En nu ligt hij hier. Belachelijke plottwist. Je bedenkt het niet, maar hij ligt er toch. Dupe van zijn eigen passie. Zijn rug open, zijn been kapot, zijn vooruitzichten troebel. Bang als een haas.

Hij wil Pauline. Hij heeft nooit iets anders gewild. Nooit iemand anders. Nu gaat hij misschien dood, en Pauline is er niet. Hij wil niet dood. Niet nu al. Hij wil Pauline. Wat koopt hij voor al die films die hij heeft gezien? Voor die boeken die hij heeft geschreven? Niets heeft het nu te betekenen. Hij zou ze net zo lief niet ge-

schreven hebben, als in ruil daarvoor Pauline hier was. Wat heb je aan boeken waar je naam op staat, als je alleen moet creperen?

Misschien wordt zijn dood wel een nieuwsfeit. Is hij al zo vermaard? Zijn laatste boek heeft het goed gedaan. Een kort bericht op een paar nieuwssites. Twee regels in evenzoveel kranten. Jonge schrijver. Noodlottig ongeval. Genomineerd voor. Uitgever. Verslagenheid. Talent. Van die nieuwssites zou het binnen een dag, nee, een paar uur verdwenen zijn, verdrongen door minister zus en wielrenner zo. Een enkele columnist, geïntrigeerd door dat 'noodlottig ongeval', zou een half stukje aan hem wijden, na eerst vluchtig door dat laatste boek van hem te hebben gebladerd, in de bieb. Tweeëndertig, dood, bos, Frankrijk, zou de columnist noteren. Curieus geval. Wat is er gebeurd? En vier of vijf anderen zouden dat bericht, of een paar dagen later die column lezen en zich hetzelfde afvragen, even.

Het is niet waar dat alles stil is. Er zijn geluiden, je moet alleen je best doen om ze te horen. Zelf geen geluid produceren. Je ogen gesloten houden. Goed luisteren. Hij hoort takken bewegen, en bladeren. Hij hoort geknisper, herkomst onduidelijk, maar geknisper, onmiskenbaar. En weer een vogel. *Tituui*. *Tituui*. Koolmees, gelooft hij. Het bos leeft. Er gebeurt van alles. Er zijn alleen geen mensen. Hij disharmonieert hier. In een wijde cirkel om hem heen geen soortgenoot te bekennen. Bomen, dieren, heimelijke geluiden. Hij de enige mens, zijn omhulsel kaduuk. Anderhalf uur, dan kunnen ze hier zijn. Donderdag komt Pauline. Het bos leeft. Hij is alleen.

*

De makelaar had een prachtig appartement voor ze. In het centrum, niet te duur, badkamer onlangs gerenoveerd. Buitenkans. Moesten ze zien. Maar toen ze voor de deur stonden, hij, Pauline, de makelaar en diens assistent, kreeg de laatste die deur niet open. Hij frunnikte, duwde, keek wanhopig. Het ging niet. Geef mij die sleutel, zei de makelaar. Maar die kreeg de deur ook niet open. Professioneel, mompelde de makelaar. Vraiment, heel professioneel. Ze stapten allemaal weer in de auto van de assistent, die niks meer zei. De badkamer van het volgende appartement was niet gerenoveerd, maar daar ging in ieder geval de deur open.

*

Aan de overkant van de straat stond een kathedraal. Dertiende eeuw. Ieder kwartier klokgebeier. Hij hing een fotolijstje op, Pauline in het gras, maar het trilde van de muur. Glas gebroken. Op het hele uur kwam er een liedje. Om vijf over konden ze elkaar weer verstaan.

Beneden woonde een Vietnamese. De naam op haar brievenbus kwam hem tenminste Vietnamees voor. Maar ze zag er niks Vietnamees uit, en haar Frans was onberispelijk. Misschien was het niet haar naam. Soms kwam ze de trap op en klopte aan de deur. Of hij een paar eieren voor haar had. Of hij een blikopener had. Of hij haar kat had gezien. Waar komen jullie eigenlijk vandaan? vroeg ze een keer. Ah, Nederland. Nooit geweest. Je spreekt goed Frans. Merci, zei hij.

Op de hoek van de straat, tegenover de ingang van de kathedraal, zat een bakker. Daar liep hij 's morgens eerst

heen. Een Vikingbrood kostte twee euro. Was er iets Franser dan 's morgens eerst naar de bakker lopen? Daarna, terug in hun appartement, ging hij met een Vikingboterham in de vensterbank zitten kijken naar de straat, beneden, waar schoolkinderen voorbijkwamen, of naar de vogels rond de kathedraaltoren.

*

Nu was hij dus schrijver. Hij kon er niet meer omheen. De bioscoop had hij vaarwelgezegd. Naar Frankrijk? Wat moet je daar? Bijna tien jaar had hij er gewerkt, en op de vraag wat hij deed nooit iets anders dan ik werk in een bioscoop geantwoord. Prachtige dekmantel. Hij praatte niet graag over de schrijverij. Ontweek het onderwerp liever. Als je zei dat je loodgieter was, of rijinstructeur, was het voor iedereen duidelijk. Het gesprek kon verder, of niet. Als je zei dat je schrijver was kreeg je altijd gezeik, altijd zo'n toon, zo'n blik. Vonden mensen het ineens interessant, of voelden zich verplicht het interessant te vinden. Gingen ze doorvragen. Wat je dan schreef. Of die boeken ook in de bibliotheek lagen. Of je dat als kind al deed. Dat ze zelf ook weleens een boek hadden gelezen, en of je die kende, John Grisham.

Al in het kantoor van de makelaar, misschien een uur nadat ze de snelweg hadden verlaten, moest hij eraan geloven. Ze waren er binnengestapt, hij had het woord gevoerd, hakkelig, Pauline alleen geglimlacht. We zoeken een appartement. We komen uit Nederland. Mijn vrouw gaat hier werken. Nou ja, hier in de buurt. De makelaar en zijn assistent hadden geknikt. De situatie was ze duide-

lijk. Pas de problème. Appartementen hadden ze. Et vous, had de makelaar vervolgens gevraagd, vous faites quoi?

Altijd wilden mensen weten wat je deed. Niet wie je was. Wat je deed. En nu had hij zijn dekmantel afgeworpen, geen uitvlucht meer. Voortaan moest hij elke jandoedel die ernaar vroeg aan zijn neus hangen dat hij schrijver was, en de onbenullige conversatie die steevast volgde ondergaan.

Misschien dat andere schrijvers er geen probleem mee hadden. Het juist mooi vonden om te verkondigen dat ze schrijver waren. Hoopten dat mensen zouden doorvragen. Hij wist het niet. Hij kende geen andere schrijvers. Hij wist alleen dat hij er een hekel aan had. Eerst de makelaar. Toen het meisje van de telefoonwinkel. Toen de kapper. Toen de man van de bank. En iedere keer die blik. Iedere keer dat geleuter. Een bezoeking. Dat hij hier nergens goede pindakaas kon krijgen, dat de fietspaden doodliepen tegen bushokjes, dat hij voortdurend voor Pauline moest tolken, dat de telefoonaansluiting na een maand, en ook na twee maanden nog altijd niet in orde was, al beloofde het meisje van de telefoonwinkel dat het deze keer echt, zeker weten, enzovoort, dat was allemaal prima. Hij maakte zich niet druk. Ze woonden in Frankrijk. Maar dat hij, als hem werd gevraagd naar zijn profession, niet meer gewoon kon zeggen dat hij in een bioscoop werkte, en basta, dat ging hem na een paar weken toch wel behoorlijk tegenstaan. Hij liep zelfs een bioscoop binnen om te vragen of ze misschien, maar slofte alleen langs een paar filmposters en ging toen weer naar buiten, terug naar huis.

*

Bij de Fnac kocht hij een exemplaar van *Le Guide ornitho*. Uit het Zweeds vertaald. Hij had zijn huiswerk gedaan. Deze moest hij hebben. Vierhonderd pagina's, meer dan achthonderd soorten. De eerstvolgende dagen zat hij voornamelijk op de bank te bladeren, woordenboek bij de hand. Hij liet de gids aan Pauline zien. Heb je overal de Nederlandse naam bij geschreven? vroeg ze. Ja, zei hij. Hoe lang heb je daarover gedaan? Drie dagen.

Hij fietste naar het Forêt Domaniale d'Augny, de grootste groene vlek op de kaart van Metz en omgeving die Pauline had gekocht, en stuitte op een specht. Een specht! Het beest trok zich weinig van hem aan. Vloog niet eens weg. Na lang kijken, door zijn verrekijker, in de gids, weer door zijn verrekijker, besloot hij dat het een pic épeiche moest zijn. Grote bonte specht. Niet bepaald een zeldzaamheid, begreep hij uit de gids, maar dat gaf niet. Een specht was een specht, en dit was zijn eerste in Europa.

Het bos was stil. Niemand te zien. Na een tijdje kwam hij bij een veld. Een groot, leeg veld, aan drie kanten door bos omsloten. Gras, hier een boompje, daar een bloem. Verderop een paard. Hij keek door zijn verrekijker. Ja, een paard. Een veld met een paard. Geen mensen, geen geluid. Hij liep in Frankrijk door het bos. Hij woonde hier. Hij had een specht gezien.

*

Over Metz viel weinig te zeggen. Het was een stad zonder in het oog springend adjectief. Er stond een kathedraal, drie keer zo groot als de kathedraal tegenover hun appartement, met glas-in-loodramen van Chagall. Meer niet.

Ja, Paul Verlaine was er geboren. Regels uit diens werk, met naam en portret, stonden op de zijkant van sommige bussen. Maar wie wist nog wie Paul Verlaine was?

Wat voor stad is het? vroeg zijn zus aan de telefoon, die eindelijk werkte. Gewoon, een stad. Met huizen. Ja, maar is het een leuke stad? vroeg zijn zus. Leuk? Hoe bedoel je? Nou gewoon, zei zijn zus. Zijn er leuke winkels? Geen idee, zei hij. Vast wel. Er zijn winkels.

Ze zouden naar Frankrijk gaan. Oud plan. Zijn idee. Maar toen het erop aankwam wilde Pauline naar Duitsland. Een of ander instituut in Saarbrücken. Volgens Pauline was Duitsland beter dan Frankrijk. Qua wetenschap in ieder geval. En je verdiende er meer. Wat moet ik in Saarbrücken? had hij geprotesteerd. We zouden naar Frankrijk gaan. Geen probleem, vond Pauline. Saarbrücken lag bij de grens. Ze konden in Frankrijk gaan wonen. Zoek maar een plaats uit.

Zo woonde je in Nederland, zo woonde je in Frankrijk. Het stelde niks voor. Je reed erheen, je zocht een appartement, je huurde een verhuiswagen. Voilà. Naar het buitenland verkassen was alleen een avontuur in de fantasie van mensen die het nooit zouden doen. Ze hielden je voor een halve poolreiziger, alleen omdat je het achtuurjournaal niet meer zou kunnen kijken, of over de vrijmarkt lopen op Koninginnedag. Metz? Wat moet je daar nou? Alsof het Papoea-Nieuw-Guinea was. Alsof ze die vraag niet evengoed aan zichzelf konden stellen, aangaande Amersfoort, of Gouda, of Heerhugowaard.

Pauline forensde naar Saarbrücken, met de trein. Als hij wakker werd was ze al weg. Hij fietste door de stad en

keek om zich heen. Soms kwam hij op een brug over de snelweg. Dan stopte hij en keek naar de auto's. De ene stroom richting Luxemburg, de andere richting Middellandse Zee. Als hij een Nederlands nummerbord zag dacht hij: wat zouden die mensen nu denken? Een fransoos op een brug. Met een fiets. Woont hier in Metz. Wij zitten nog uren in de auto. Hij fietst zo naar huis.

*

Franse croissants waren lekkerder dan Nederlandse croissants. Dat was een vooroordeel, maar ook waar. Wat deden Nederlandse bakkers verkeerd? Zo ingewikkeld kon het toch niet zijn. Desnoods ging je naar Frankrijk om te zien hoe het moest. Ze zijn gewoon vetter, zei Pauline, die er een uit de papieren zak pakte. Meer boter. Dan smaakt alles beter.

Ze hadden nog geen gordijnen. Dat project stond op stapel. Pauline liep door de woonkamer met haar croissant, bordje erbij, zonder kleren. Net uit bed. Toch zijn die Fransen niet dik, zei ze. Gek is dat. Wie eet dan al die croissants? Ze draaide zich naar hem. Venus met ontbijtbordje. Le nombril, dacht hij. Les hanches. La volupté. Achter haar, in het huis dat bij de kathedraal hoorde, gingen de gordijnen open. De overburen zijn ook wakker, zei hij. Ze keek om, liep toen voor hem langs richting slaapkamer. Dat is hier heel normaal hoor. We zijn toch in Frankrijk? Maak liever koffie in plaats van me uit te lachen.

Een croissant op zondagmorgen. Pauline die zich aankleedde. De geur van koffie. Hij zette muziek op, Jermaine